

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2017.4.24.
COM(2017) 192 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról és a 118. cikkben előírt értékeléséről

REFIT

A halászati rendelet hatásának értékelése
{SWD(2017) 134 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról és a 118. cikkben előírt értékeléséről

REFIT

A halászati rendelet hatásának értékelése

1. BEVEZETÉS

A közös halászati politika¹ sikere nagymértékben a hatékony ellenőrző rendszer megvalósításán múlik. A közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendeletben² (a továbbiakban: *ellenőrzési rendelet*) előírt intézkedések egy globális és integrált szemléletű uniós ellenőrzési, vizsgálati és végrehajtási rendszernek az arányosság és a költséghatékony igazgatás elvével összhangban történő létrehozására irányulnak.

E dokumentum az ellenőrzési rendelet 118. cikkében meghatározott jogi kötelezettségnek tesz eleget. E cikk értelmében a Bizottságnak ötévente be kell számolnia az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az ellenőrzési rendelet tagállami végrehajtásának helyzetéről (a 118. cikk (2) bekezdése), és a rendelet hatálybalépésétől számított öt év elteltével értékelnie kell a rendelet által a közös halászati politikára gyakorolt hatást (a 118. cikk (3) bekezdése).

Az ellenőrzési rendelet értékelése a Bizottság célravezető és hatásos szabályozás programjának (REFIT)³ is része, így az értékelés a rendelet egyszerűsítéssel és a szabályozási terhek csökkentésével kapcsolatos vonatkozásait előtérbe helyezve annak felmérésére irányult, hogy a rendelet célravezető-e.

Az értékelés elvégzésére a Bizottság minőségi jogalkotásról szóló, 2015. májusi iránymutatásában⁴ meghatározott öt kritériumnak megfelelően került sor. Ez az öt kritérium a relevancia, az uniós hozzáadott érték, a koherencia, az eredményesség és a hatékonyság. Az értékelés részeként az egyszerűsítéssel és a szabályozási terhek csökkentésével kapcsolatos szempontok elemzésére is sor került.

Ezzel összefüggésben az ellenőrzési rendelet fő rendelkezéseit az egyenlő versenyfeltételek előmozdítására és a közös halászati politikai szabályaival kapcsolatos jogkövető magatartás kialakítására vonatkozó általános célkitűzések vonatkozásában értékeltük. Ezen túlmenően megvizsgáltuk azon eszközök eredményességét is, amelyeket az ellenőrzési rendelet

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete a közös halászati politikáról, HL L 354., 2013.12.28., 22. o.

² A Tanács 1224/2009/EK rendelete (2009. november 20.) a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról, a 847/96/EK, a 2371/2002/EK, a 811/2004/EK, a 768/2005/EK, a 2115/2005/EK, a 2166/2005/EK, a 388/2006/EK, az 509/2007/EK, a 676/2007/EK, az 1098/2007/EK, az 1300/2008/EK és az 1342/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2847/93/EGK, az 1627/94/EK és az 1966/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 343., 2009.12.22., 1. o.

³ Célravezető és hatásos szabályozás program (REFIT): helyzetkép és kilátások; REFIT eredménytábla, SWD(2015) 110 final.

⁴ Minőségi jogalkotásról szóló iránymutatás (bizottsági szolgálati munkadokumentum), SWD(2015) 111 final.

határozott meg a Bizottság számára, hogy biztosíthassa a közös halászati politika tagállamok általi végrehajtását. Ezeken a területeken a korábbi ellenőrzési rendszerben gyengeségek és hiányosságok mutatkoztak, ezért ezekre a jelenlegi ellenőrzési rendelet új eszközein keresztül kifejezett figyelem irányult.

Egy ilyen jogi keret értékelése továbbá nem hagyhatta figyelmen kívül a kapcsolódó szakpolitikai környezetet sem. Az ellenőrzési rendelet értékelése során a környezeten és a rendelet elfogadásakor meghatározott célkitűzéseken túlmenően a közös halászati politika közelmúltbeli reformját is figyelembe vettük, amellyel új célkitűzések és jogi kötelezettségek kerültek bevezetésre, például a kirakodási kötelezettség. Úgyszintén figyelembe vettük a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászatra vonatkozó rendelet⁵ alkalmazása révén végrehajtott ellenőrzési szempontok alakulását, a 2014–2020-as időszakra szóló Európai Tengerügyi és Halászati Alapot⁶ (ETHA) (amely többek között a pénzügyi szankciókra vonatkozó új rendelkezéseket vezetett be), a közös piacszervezésről szóló rendeletet⁷, valamint a külső vizeken halászó flották fenntartható kezeléséről szóló rendeletről⁸ és a nemzetközi óceánpolitikai irányítás alakítására tett uniós erőfeszítésekről folyó megbeszéléseket. Végezetül, az értékelés figyelembe vette az intézményi és politikai forgatókönyvek változásait, mindenekelőtt a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését és a parti őrségi feladatokkal kapcsolatos együttműködés⁹ létrehozását.

Az e dokumentumban ismertetett áttekintő eredmények az érintett érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultációs folyamatra támaszkodnak. Az elvégzett konzultációkra, az adatforrásokra és a felhasznált információkra, a követett módszertanra és a kapott eredményekre vonatkozóan a „REFIT – A halászati ellenőrzési rendelet hatásának értékelése” című, e dokumentumot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum szolgál további részletekkel.

2. VÉGREHAJTÁS – A JELENLEGI HELYZET

A tagállamok által az ellenőrzési rendelet 118. cikkének megfelelően bejelentett adatok és az ellenőrzési rendelet X. címének megfelelően elvégzett átvilágításokból, ellenőrzésekből és vizsgálatokból származó bizottsági észrevételek alapján a Bizottság úgy véli, hogy a tagállamok végrehajtották az ellenőrzési rendeletben előírt fő kötelezettségeket, és létrehozták a halászati tevékenységek EU-szerte történő nyomon követésének és ellenőrzésének biztosításához szükséges eszközöket, eljárásokat és normákat. Korszerű és hatékony halászati felügyelő központokat hoztak létre, amelyek a kockázatalapú ellenőrzési stratégiákkal és a

⁵ A Tanács 1005/2008/EK rendelete a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására irányuló közösségi rendszer létrehozásáról, HL L 286., 2008.10.29., 1. o.

⁶ Az Európai Parlamenti és a Tanács 508/2014/EU rendelete az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról (ETHA), HL L 149., 2014.5.20., 1. o.

⁷ A Tanács 1379/2013/EK rendelete halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, HL L 354., 2013.12.28., 1. o.

⁸ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a külső vizeken halászó flották fenntartható kezeléséről, valamint az 1006/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, SWD/2015/636 final – 2015/0289 (COD).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1626 rendelete a Közöségi Halászati Ellenőrző Hivatal létrehozásáról szóló 768/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról, HL L 251., 2016.9.16., 80. o.

nemzeti ellenőrzési programokkal együtt javították a halászhajók felügyeletét és nyomon követését az uniós és a nemzetközi vizeken, valamint előmozdították a megbízható adatok gyűjtését és továbbítását. A halászflokkon belül a 12 méter feletti hajók esetében hajómegfigyelési rendszert és elektronikus jelentéstételi rendszert használnak, ami javítja a fogási adatok nyomon követését, ellenőrzését és megbízhatóságát. Az uniós halászati kapacitás a kitűzött céloknak megfelelően csökkent, a fogási adatok minősége javult a korábbi rendszerhez képest, és elismert tény, hogy általánosan javult a közös halászati politika szabályainak betartása, mind a piaci szereplők, mind a tagállamok részéről.

Jóllehet a vizsgált ötéves időszakban sok pozitív elem körvonalazódott, az elemzés az ellenőrzési rendelet végrehajtásának hiányosságaira és a benne foglalt egyes rendelkezések hibáira is rámutatott, főként a szankciókkal és a pontrendszerrel, a jogsértések nyomon követésével, az adatok tagállamok közötti cseréjével és megosztásával, a nyomon követhetőséggel, a mérlegelési gyakorlatok ellenőrzésével, valamint a 12 méter alatti hajók nyomon követésével és fogásbejelentő eszközeivel kapcsolatban.

3. AZ ÉRTÉKELES EREDMÉNYEI

Az értékelés megerősíti, hogy az ellenőrzési rendelet releváns, és uniós hozzáadott értéket nyújt, továbbá hatékony eszközként biztosít következetes keretet a közös halászati politika betartásának biztosítására szolgáló ellenőrzés, vizsgálat és végrehajtás számára. A rendelet kritikus jelentőségűnek tekinthető, mivel egyenlő versenyfeltételeket teremt a piaci szereplők számára.

Az ellenőrzési rendelet egyszerűsítette és észszerűsítette a korábbi ellenőrzési rendszert. Az ellenőrzési intézkedéseket tartalmazó egyéb párhuzamos eszközök (pl. a halászati engedélyekre vonatkozó rendelet¹⁰, a technikai intézkedésekre¹¹ és a Földközi-tengerre vonatkozó rendelet¹²) létezése ellenére semmilyen különös problémára nem derült fény ezek egyidejű végrehajtásával kapcsolatban. Az ellenőrzési rendelet összhangban van más halászati szabályzatokkal és jogszabályokkal is (pl. a közös piacszerkezetről szóló rendelettel és az ETHA-val). A rendeletnek köszönhetően az EU összhangba került az ellenőrzés területén rá háruló nemzetközi kötelezettségekkel, különösen azáltal, hogy lehetővé vált a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászatra vonatkozó rendelet megkülönböztetésmentes végrehajtása a harmadik országok viszonylatában. A más uniós politikákkal, így a környezetvédelmi politikával, a tengerpolitikával, az innovációs politikával („kék növekedés”), a higiéniaira vonatkozó politikával, a vámpolitikával és a kereskedelempolitikával való koherencia sem vitatható. E következetesség ellenére, az érdekelt felek körében aggodalmak merülnek fel a közös halászati politikában meghatározott

¹⁰ A Tanács 1006/2008/EK rendelete a közösségi halászhajók közösségi vizeken kívül folytatott halászati tevékenységeinek engedélyezéséről és a harmadik országok hajóinak közösségi vizekhez való hozzáféréséről, HL L 286., 2008.10.29., 33. o.

¹¹ A Tanács 850/98/EK rendelete a halászati erőforrásoknak a fiatal tengeri élőlények védelmét biztosító technikai intézkedések révén történő megóvásáról, HL L 125., 1998.4.27., 1. o.

¹² A Tanács 1967/2006/EK rendelete a földközi-tengeri halászati erőforrások fenntartható kiaknázásával kapcsolatos irányítási intézkedésekről, HL L 409., 2006.12.30., 11. o.

egyes új kötelezettségek, például a kirakodási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jelenlegi rendelkezésekkel kapcsolatban. A nyomon követhetőséggel kapcsolatos hiányosságok is hátráltathatják a közös piacszerzés eredményes végrehajtását. Ezen túlmenően az ellenőrzési rendelet eszköztárából hiányoznak azok a szinergiák, amelyek segíthetnék a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv¹³ és a parti őrségi feladatokkal kapcsolatos újonnan létrehozott együttműködés eredményes és hatékony végrehajtását.

Ami az eredményességet és a hatékonyságot illeti, a hajómegfigyelési rendszer és az elektronikus jelentéstételi rendszer végrehajtása, valamint a kockázatalapú ellenőrzési stratégiák alkalmazása létfontosságú eszköznek bizonyultak a tevékenységek nyomon követése és a bejelentett fogási adatok minőségének javítása terén. Az is elismerést nyert, hogy az elektronikus halászati információs rendszerek és a standard ellenőrzési eljárások alkalmazása csökkentette mind a piaci szereplők, mind a hatóságok adminisztratív terheit (erről további részleteket tartalmaz az „Egyszerűsítés és az adminisztratív terhek csökkentése” című későbbi rész). Ám egyes szabályok és az új megközelítés korábbi rendszerhez viszonyított bonyolultsága késedelmekhez vezetett a végrehajtásban. Tekintve, hogy egy sor rendelkezés hatálybalépésére 2010 után három évre elosztva került sor, a pozitívumok mértéke bizonyos területeken csak most mutatkozik meg, és az előnyök csak hosszú távon válnak majd teljes mértékben láthatóvá. Megjegyzendő azonban, hogy jóllehet bizonyos késedelmek a műszaki fejlesztésekhez (pl. az új technológiák és IT-rendszerek bevezetéséhez) vagy a nemzeti jogba való átültetéshez szükséges idővel magyarázhatók, egyes érdekelt felek a kellő időben történő végrehajtás biztosítására irányuló politikai akarat hiányát is megemlítik, a tagállamok pedig rendszeresen felhívták a figyelmet az emberi erőforrások hiányára.

E jogi eszköz eredményességét és hatékonyságát egyes rendelkezések egyértelműségének hiánya, az elavult rendelkezések és a tagállamok belátására bízott végrehajtás (pl. eltérések, szankciók) is hátráltatja.

Egyenlő versenyfeltételek

Valamennyi érdekelt fél kijelentette, hogy az uniós halászati politikában prioritásnak kell tekinteni, hogy létezzen egy egységes, harmonizált és globális halászati ellenőrzési rendszer. A közös halászati politika eredményes működésének egyik pillére az egyenlő versenyfeltételek biztosítása az ellenőrzés területén a tagállamok, a halászati üzemek, az uniós vizeken és azokon kívül halászó uniós flották, valamint az uniós vizeken halászó uniós és nem uniós flották számára. Jóllehet az új ellenőrzési rendszernek köszönhetően jó eredmények születtek, van még lehetőség a fejlődésre, és további elkötelezettségre van szükség a tagállamok részéről, hogy biztosított legyen a piaci szereplők számára a rendelet következetes és egységes uniós szintű alkalmazása.

Az elemzés megerősítette, hogy az uniós előírások, az ellenőrzési tevékenységekkel kapcsolatos harmonizált megközelítés és az adatcserére szolgáló megosztott IT-platformok

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv), HL L 164., 2008.6.25., 19. o.

kialakítása a megbízhatóan egyenlő versenyfeltételek elérésének alapvető eszköze. Elismerést nyert, hogy e tekintetben alapvető az Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA) és az Európai Bizottság által a harmonizált és koherens megközelítés kialakításában és javításában betöltött szerep, amely megközelítés a jelentéstételre, az adatcserére és a halászati termékek nyomon követésére szolgáló kompatibilis rendszereket foglal magában.

A halászati termékek tagállamok közötti nyomon követhetősége problémás. Noha a tagállamokban jelentős javulás volt megfigyelhető, és a kirakodás utáni ellenőrzés növelte az adatok megbízhatóságát és minőségét, még mindig fennállnak problémák az első értékesítéskor és a szállítás alatt történő ellenőrzéssel. A fő problémák a nyomon követhetőségnek a termelési lánc e két lépésében való elvesztéséből adódnak, ha a szállítmányok származásuk előzetes ellenőrzése nélkül hozhatók forgalomba. Az ellenőrző hatóságok úgy vélik, hogy a mérlegelés és a szállítás ellenőrzésének jelenlegi kerete lehetőséget ad a hamis jelentéstételre, míg a mérlegelésre vonatkozó rendelkezések a lobogó szerinti állam kezéből a parti állam kezébe adják át az ellenőrzést. A tapasztalat azt mutatja, hogy a szállítás a fogási adatok valótlan tartalmú bejelentésének ideális eszköze. Az ellenőrzési rendelet által meghatározott papíralapú nyomon követhetőségi rendszert sem tartják eredményesnek. Emiatt egyes tagállamok önkéntes jelleggel elektronikus nyomon követhetőségi rendszereket alakítanak ki, de a nemzeti szinten követett különböző megközelítések hátráltatják az adatcserét, a keresztellenőrzéseket és az ellenőrzést. Másrészt megjegyzendő, hogy egyes esetekben az adatcsere nehézségei az adatok – többek között a tagállamok, a Bizottság és az EFCA közötti – megosztásától való vonakodással magyarázhatók.

A több esetben felvetett titoktartási igények is komoly akadályként hátráltathatják más kapcsolódó politikák végrehajtását (pl. együttműködés a parti őrségi feladatok területén). Ezenfelül továbbra is megoldatlan néhány kérdés a tudományos adatok ellenőrzési célú felhasználásával, valamint az ellenőrzési adatok irányítási célú felhasználásával kapcsolatban, amellyel a közös halászati politika célkitűzéseinek eredményes megvalósítása érdekében meg kell birkózni. Az elemzés világosan megmutatta, hogy az ellenőrzési rendelet adat- és információgyűjtésre és -cserére vonatkozó egyes rendelkezései nem kellően egyértelműek.

A 12 méternél kisebb hajókra alkalmazandó külön szabályokat nem tartják teljesen megfelelőnek: miközben a mentességeket és eltéréseket a nagyobb hajók üzemeltetői az ellenőrzés hiányaként és az egyenlő versenyfeltételeket hátráltató tényezőként érzékelik, a kisüzemi halászattal foglalkozók indokolatlan tehernek érzik egyes megszabott rendelkezések merevségét, különösen azokban a szektorokban, amelyeket erőteljesen sújtott a közelmúltbeli gazdasági válság.

A tagállamok nem hajtják végre megfelelően a napló vezetése alól jelenleg felmentett 10 méter alatt hajók tevékenységeinek ellenőrzését (pl. mintavétellel történő ellenőrzés a kirakodás időpontjában). A Földközi-tengeren, ahol a hajók több mint 80 %-a kisméretű, ez olyan kérdést jelent, amellyel a jelenlegi ellenőrzési rendelet nem foglalkozik megfelelően. Hasonló nehézségek más tengermedencékben is felmerülnek, noha kisebb mértékben.

A hobbihorgászatra vonatkozó ellenőrzési rendelkezések hiányát szintén az egyenlő versenyfeltételeket gyengítő tényezőként érzékelik, és a polgárok és az érintett érdekelt felek többsége is szükségesnek tartana ilyen rendelkezéseket.

Sok érdekelt fél adott hangot a kirakodási kötelezettség ellenőrzésével kapcsolatos aggodalmainak. A piaci szereplők különösen az egyenlő versenyfeltételek miatt aggódnak, és a további terhek korlátozását igyekeznek elérni. Megjegyzendő, hogy jöllehet az ellenőrzési rendelet szövegét az úgynevezett salátarendelet¹⁴ révén hozzáigazították az új közös halászati politikához, a kirakodási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések a vélekedések szerint nem megfelelők, és az új kötelezettségek ellenőrzésével (pl. a minimális védelmi referenciaméret alatti és közvetlen emberi fogyasztásra nem szolgáló fajok fogásai felhasználásának ellenőrzése) megfelelőbb módon kell foglalkozni, elkerülve a zavart és a kétségeket az állami és magánszféra számos érdekelt fele számára.

Az értékelés azt is megmutatta, hogy egyes feladatok esetében nem világosak a Bizottság, az EFCA és a tagállamok szerepei és felelősségi körei, ami a hasonló tevékenységek közötti átfedésekhez vezet.

Az ágazati piaci szereplők és a halászok aggodalmuknak adtak hangot egyes technikai rendelkezések merevsége miatt, amelyeket nehezen végrehajthatónak találtak (pl. a mérlegelési gyakorlatok, a hibahatárok, a szállítás, az előzetes értesítés, az értékesítési bizonylatok továbbítására vonatkozó határidők).

Jogkövető magatartási kultúra

Az ellenőrzési politika egyik fontos sarokköve, hogy a halászathoz kapcsolódó tevékenységek teljes körében (fogás, feldolgozás, elosztás és értékesítés) részt vevő valamennyi szereplő figyelmét fel kell hívni a közös halászati politika szabályainak való megfelelés fontosságára. Az értékelés tanúsága szerint a jelenlegi keret hozzájárult a jogkövető magatartási kultúra kialakításához a piaci szereplők és a tagállamok körében, ami pedig a közös halászati politikából eredő kötelezettségek jobb betartásához vezetett. Az is világos azonban, hogy még mindig erősíteni kell a közös halászati politika szabályainak való megfelelést egy átfogó és megbízható nyomonkövetési és ellenőrzési rendszer révén, és fel kell hívni az ágazat figyelmét a védelmi intézkedések tiszteletben tartásának fontosságára.

Az EFCA koordinálása mellett végrehajtott egyedi ellenőrzési és vizsgálati programok és közös alkalmazási tervek hatékony eszközök, és a tagállamok közötti együttműködés és információcsera javítása szempontjából is kiválóan bizonyultak. Az EFCA által végzett közzétételi tevékenységek és képzések szintén rendkívül hasznosak az alkalmazandó új szabályok megismertetése és a piaci szereplők körében a védelmi kérdésekkel kapcsolatban történő ismeretterjesztés szempontjából.

Az értékelés azt mutatja, hogy a jogkövető magatartási kultúra nagymértékben függ az ellenőrzési szabályok valamennyi halászati üzemmel és tagállammal, ezen belül az uniós vizeken halászó harmadik országbeli hajókkal szembeni tisztességes és egységes alkalmazásától, valamint a feltárt jogsértések szigorú és következetes nyomon követésétől. A szankcionálási rendszer, ezen belül a súlyos jogsértések esetén alkalmazandó pontrendszer

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/812 rendelete (2015. május 20.) a 850/98/EK, a 2187/2005/EK, az 1967/2006/EK, az 1098/2007/EK, a 254/2002/EK, a 2347/2002/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendeletnek, valamint az 1379/2013/EU és az 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kirakodási kötelezettség tekintetében történő módosításáról, valamint az 1434/98/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 133., 2015.5.29., 1. o.

eredményes végrehajtása elismert pillér, amely biztosítja a halászokkal szembeni egyenlő bánásmódot. Miközben azonban az ellenőrzési rendelet a Szerződéssel összhangban lévő, megfelelőnek minősülő jogi keretet biztosít, a nemzeti rendszerek és azok alkalmazása jelentősen eltér a tagállamok között. A súlyos jogsértések jelenlegi pontrendszerét a tagállamok nem egyforma kritériumok alapján alkalmazzák¹⁵. A tagállamok közötti együttműködés nélkülözhetetlen a halászokkal szembeni tisztességes bánásmódhoz, amely lehetővé teszi bizalmuk elnyerését és a szabályok tiszteletben tartásának elérését. Ezen túlmenően a megfelelő szankciók jogsértések esetén történő következetes és egyenlő végrehajtása alapvető azok visszatartó hatásának biztosításához, valamint hozzájárul az EU nemzetközi kötelezettségeinek teljesítéséhez is.

A közös halászati politika tagállamok általi végrehajtásának biztosítására szolgáló bizottsági eszközök

Az érdekelt felek körében általában jó fogadtatásra találtak az ellenőrzési rendelettel meghatározott azon új eszközök, amelyek a közös halászati politika tagállamok általi végrehajtását hivatottak biztosítani. A tagállami ellenőrzési tevékenységek ellenőrzése, az átvilágítások elvégzése és az önálló vizsgálatok lefolytatása terén az Európai Bizottságra ruházott bővített jogkörök szintén javították a tagállamok hozzáállását a közös halászati politika szabályainak való megfeleléshez.

A Bizottság által az érintett tagállamokkal együttműködésben, az ellenőrzési rendszereikben azonosított rendszerszintű hiányosságok megoldása céljából meghatározott cselekvési tervek eredményes együttműködési eszköznek bizonyultak.

Egyszerűsítés és az adminisztratív terhek csökkentése

Az ellenőrzési rendelet áramvonalasította és észszerűsítette a korábbi szabályozói ellenőrzési rendszert, egyszerűsítette a szereplők közötti kommunikációt, és csökkentette az adminisztratív terhet.

Az ellenőrzési rendelet azonban továbbra is összetett, és számos rendelkezés jogi pontosítást igényel. Ezen túlmenően, mivel a tagállamok egyes kötelezettségeket nagyon eltérően értelmezhetnek és ebből adódóan nagyon eltérően alkalmazhatnak, a Bizottságot gyakran kéri arra, hogy nyújtson útmutatást a többféle értelmezés elkerülése érdekében.

A korszerű technológiák alkalmazásától és az elektronikus halászati információs rendszerek és adatmegosztás kialakításától azt várták, hogy hosszú távon csökkenteni fogja az adminisztratív terheket. Ez még mindig nem konkretizálódott teljes mértékben, mivel a rendszerek kialakítása hosszú időt vett igénybe, és egyes esetekben még mindig folyik az elektronikus platformok fejlesztése. Mindazonáltal a korábbi ellenőrzési rendszerhez képest

¹⁵ A tagállamok az 1005/2008/EK rendelet 42. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett súlyos jogsértések tekintetében pontrendszert alkalmaznak, amelynek alapján a közös halászati politika szabályainak megsértése esetén a halászati jogositvány jogosultja megfelelő számú pontot kap. A kérdéses jogsértés súlyosságát a tagállam illetékes hatósága állapítja meg olyan kritériumok figyelembevételével, mint például a kár jellege, értéke, az elkövető gazdasági helyzete, valamint a jogsértés terjedelme vagy ismétlődése.

nettó 28 %-ra tehető a piaci szereplőkre háruló adminisztratív teher csökkenése. Elismerést nyert, hogy az előnyök és költségcsökkenések nagy része a hatóságoknál jelentkezett és fog is jelentkezni, noha a rendelkezésre álló információk nem tették lehetővé ezen előnyök és költségcsökkenések számszerűsítését¹⁶.

Az elemzésből kiderül, hogy az ellenőrzési rendelet magában hordozza az adminisztratív terhek további csökkentésének lehetőségét, például az IT-eszközök használatának előmozdítása révén.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Az ellenőrzési rendelet alapvető a közös halászati politikában foglalt szabályok tiszteletben tartásának biztosításához. E jogi eszköz a közös halászati politika célkitűzéseinek az elérésére és a védelmi és gazdálkodási intézkedések végrehajtására szolgáló egyik fő eszköz. Elvei és rendelkezései olyan problémákkal foglalkoznak, amelyek a múltban széles körű túlhalászáshoz és alacsony mértékű jogkövetéshez vezettek.

A tagállamok általánosságban végrehajtották az ellenőrzési rendelet fő rendelkezéseit, és hat év elteltével nem férhet kétség ahhoz, hogy e jogi keret jó fogadtatásra talált az érintett érdekelt felek körében. A szabályok összetettsége és az alkalmazkodáshoz szükséges idő miatt ugyanakkor egyes esetekben késedelmet szenved bizonyos rendelkezések végrehajtása.

Az értékelés megerősítette, hogy noha vitathatatlan, hogy az ellenőrzési rendelet hozzájárult a halászati ellenőrzési rendszer javításához és a közös halászati politikának való megfelelés felgyorsításához, a jelenlegi jogszabályi keret nem teljes mértékben célravezető. Az érdekelt felek határozottan sürgetik az ellenőrzési rendszer új közös halászati politikához való jobb hozzáigazítását, megoldást találva különösen a kirakodási kötelezettségre, valamint a más szakpolitikákkal – kiváltképp a környezet- és piacpolitikával – való szinergiák növelését.

Továbbá az, hogy egyes rendelkezések nem eléggé egyértelműek, olykor eltérő tagállami végrehajtási megközelítésekhez vezetett, ami akadályozta, hogy egyenlő versenyfeltételek valósuljanak meg a piaci szereplők számára, és ily módon csökkentette a piaci szereplők rendszerbe vetett bizalmát. Ezen túlmenően egyes rendelkezések elavultsága, a rugalmasság hiánya, valamint a tagállamok általi olykor eredménytelen végrehajtás is rontja a jelenlegi jogi szabályozás eredményességét és hatékonyságát. E tekintetben különösen a szankciókra és a pontrendszerre, a jogsértések nyomon követésére, az adatcserére és az adatok megosztására, a nyomon követhetőségre, valamint a 12 méter alatti hajók nyomon követő és fogásbejelentő eszközeire vonatkozó rendelkezések igényelnek külön figyelmet.

¹⁶ Megjegyzendő, hogy míg napjainkban az adminisztratív teher kérdése a piaci szereplőkkel és a hatóságokkal kapcsolatban egyaránt felmerül, 2008-ban, a hatásvizsgálat időpontjában csak a piaci szereplőkre háruló adminisztratív terhet értékelték. Kiinduló értékek hiányában ezért nem volt lehetőség az illetékes hatóságokra háruló adminisztratív terhek nettó csökkenésének számszerűsítésére.

5. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A tagállamok és más érdekelt felek által e jelentéshez tett észrevételek több kulcsfontosságú problémára hívják fel a figyelmet, amelyekre az EU-nak és tagállamainak megoldást kell találniuk, hogy biztosítsák a halászati védelmi és gazdálkodási intézkedések ellenőrzésének koherens, eredményes és hatékony rendszerét és a közös halászati politika szabályainak tiszteletben tartását. E problémák közé tartozik az ellenőrzési rendelet általános teljesítményének a javítása is, amely rendelet célja a fenntartható halászat biztosítása, valamint a más szakpolitikákkal való szinergiák egyidejű javítása.

A Bizottság az értékelés eredményeit az eredményes megoldások megvitatása céljából a tagállamok és az érintett érdekelt felek elé fogja terjeszteni.